

8 Yıllık Kesintisiz İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Amaçlarına Ulaşma Düzeyi (Konya İli Uygulaması)*

Hüdaverdi MAMAK¹

Haluk KOÇ²

Kadir PEPE³

¹ Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

² Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara.

³ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur.

* Hüdaverdi Mamak'ın doktora tezinden özetlenmiştir

ÖZET

Araştırma ilköğretim okullarında uygulanan Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni Konya ili il merkezi ve seçilmiş ilçelerindeki ilköğretim okulları, örneklem grubunu ise bu okullarda öğretmenlik yapan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına dönük bir anket geliştirilmiştir. Hazırlanan anketin anlaşılabilirliği, kapsam geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Anket formu tüm örneklem grubuna uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden hatasız dolduran 153 erkek, 86 bayan olmak üzere toplam 239 kişinin anketleri değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen verilere İstatistik işlemler SPSS 13. paket programı ile yapılmıştır. İstatistiksel teknik olarak frekans, yüzdelikli (%) ve Ki-Kare teknikleri uygulanmıştır. 0,01 ve 0,05 güven aralığı kabul edilerek anlamlılık düzeyleri tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki okullarda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyine, katılımcıların cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde ters yönde anlamlı bir görüş ayrılığı olmamakla birlikte çoğunluk olarak amacına ulaştığını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulları, Beden Eğitimi ve Spor, Uygulanılabilirlik

The Investigation of Defining the Level to Reach the Aims of Physical Education and Sports Courses Taken in Primary Education (The sample of Konya City)

ABSTRACT

Research has been carried out in order to define the level to reach the aims of physical education and sports courses taken in primary education. The area of the research is at the schools around the center of Konya, central country sides; sampling group is composed of physical and sports teachers teaching at these schools. A survey suitable for the aims of the research has been developed. Apprehensibility, coverage sufficiency and reliability of the survey prepared were tested. Survey form has been applied to all sampling group. The surveys of 153 men and 86 women who had filled with no errors and totally 239 people out of the surveys carried out were taken into assessment. Statistical procedures to the data gained were done with SPSS 13.0 software. As statistical techniques, frequency, percentage (%) and K² techniques were applied. The level of apprehensibility was determined as 0,01 – 0,05 was defined as confidence interval. At schools in the scope of the survey, level of the purposes of physical education and sports lessons can be said to reach mostly as there has been no disagreements on the opposite side on the variable of the gender of the participants, the place of the school and type of education.

Key words: Primary Schools, Physical Education and Sports, Applicability

GİRİŞ

Beden Eğitimi; bireyi, motor, zihinsel ve duygusal yönden geliştirmeyi amaçlar (8). Spor eğitimi; hem fertleri eğitici ve vasıflı hale getirecek gerekli bilgi ve kabiliyetlerle donatmakta hem de sosyal çevrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine yardımcı olmaktadır (6). Okul programlarının bir parçası olan Beden Eğitimi çocuk ve gençlerin fiziksel, duyuşsal, sosyal ve zihinsel yönleriyle, bütününe gelişmesine yardımcı olan bir derstir. Amaç; çocuğun beden sağlığını ve psiko-motor davranışlarının yeterli düzeyde gelişmesini sağlamaktır (9).

Geçmiş tarihlere baktığımızda Beden Eğitimi ve Sporun, genel eğitimin içerisinde ağırlığı ve önemi sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel değişim ve gelişmelere bağlı olarak değişik şekillerde algılandığını ve işlendiğini görüyoruz. Özellikle 20.yüzyıl içerisinde Beden Eğitimi ve Sporun kendilerini ifade etme, gerçekleştirme ve geliştirme yollarının çıkış kapısı olarak kabul etmişlerdir (12). Bu da genel eğitim bütünlüğü içinde Beden Eğitimi ve Sporun nitelikli insan yetiştirmede önemli bir fonksiyonunun olduğunu göstermektedir.

Günümüzde de Beden Eğitimi ve Spor yetiştirmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanların fiziksel,

zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak bilinçli ve planlı faaliyetler olarak kabul edilmektedir (13).

Milli Eğitimin genel amaçları içerisinde de gençlerin, beden, zihin ahlâk, ruh ve duyu bakımından dengeli sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek ibaresi yer almaktadır (10).

Eğitim kurumlarımızda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin uygulanış şekline baktığımızda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin plan ve programları hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu ve okullara gönderdiği programların esas alındığını, uygulanırlık düzeyine bakılmadığını ve programların içerisinde diğer kültür derslerinin daha ağırlıklı işlenmesi öngörüldüğünden dolayı Beden Eğitimi ve Spor derslerine yeterli zaman ayrılmadığını görmekteyiz. Nedeni ise Beden Eğitimi ve Sporun çocukların eğitimindeki öneminin tam anlamıyla anlaşılmasını sağlamasına bağlayabiliriz. Oysaki gelişmiş ülkelerde bir devlet politikası olup, Beden Eğitimi ve Sporun çocuk eğitimi ve sağlığı için önemini anlaşıldığını ve bu yüzden her yaşta, her kademedede spora çok önem vermektedirler.

Çağdaş Beden Eğitimi sisteminin amacı, genel eğitimin amaçlarına uygun olarak insanların manevi zenginliğini, ahlâki temizliğini ve fiziki uygunluğunu uyumlu bir şekilde geliştirmektir. Ayrıca Beden Eğitimi, modern toplumun oluşmasında, ihtiyaç duyulan ve bu nedenle genel eğitim sistemi insanların kendisinde manevi zenginliği, ahlâki temizliği ve fiziki olgunlaşmayı uyumlu şekilde geliştirirken diğer taraftan her yönüyle gelişmiş insan olmasının avantajlarını da hayata geçirmeyi hedef alır (2). Bu araştırmada; ilköğretim programları doğrultusunda yer alan "Beden Eğitimi ve Spor dersinin genel amaçlarının" mevcut Beden Eğitimi ve Spor dersi uygulamaları ile ne ölçüde amacına ulaştığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama yöntemi uygulanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin, 8 yıllık ilköğretim okullarında okutulan Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyi ile ilgili olarak anket formları hazırlanmıştır. Çumralığı (5)'e ait anket formunun öğretmenlerle ilgili bölümü, aslına sadık kalınarak ilköğretim okullarındaki öğretmenlere uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Konya ili, il merkezi ve seçilmiş Ereğli, Halkapınar ve Karapınar ilçelerindeki

devlet ilköğretim okulları, örneklem grubunu ise bu okullarda çalışan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada anketler, çalışma evreninin her semtini temsil edecek şekilde belirlenen 237 okulda ve bu okullarda çalışan 245 Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni üzerinde uygulanmıştır. Bunlardan 157'si erkek, 88'i bayandır. Elde edilen anketler tek tek incelenmiş, hatalı doldurulanlar ya da hiç cevaplanmayanlar değerlendirmeye alınmamıştır. Bu şekilde 153 erkek 86 bayan olmak üzere toplam 239 kişinin anketleri değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Ankette katılımcıların kişisel bilgilerinin yanı sıra Beden Eğitimi ve Spor dersinin temel amaçları ile ilgili katılımcıların görüşlerini ortaya çıkarabilecek sorulara yer verilmiştir. Bu soruların hazırlanmasında, spor uzmanlarından, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinden, ölçme ve değerlendirme uzmanlarından yardım alınmıştır. Ankette bilgi toplama niteliğinde ve likert tipi sorular bulunmaktadır. Likert tipi sorular "Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum" olmak üzere 3 derecedir. Hazırlanan anketin anlaşılabilirliği, kapsam geçerliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Alpha güvenilirlik katsayısı 0,91 bulunmuştur. Bu konuda yapılan araştırma ve çalışmalara göre ölçeğin güvenilirliği için bu yeterli bir kat sayıdır. Ölçeğin kapsam geçerliliğinin sağlanmasında ilgili araştırma, kaynak ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

Anket uygulaması, araştırmacı ve anketörler tarafından bizzat araştırma kapsamındaki okulların tümü gezilerek ve örneklem grupları ile görüşülüp anket hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra doldurmaları için verilip doldurma işlemi bitince hemen geri alınmıştır.

Verilerin Analizi ve İşlemi

Elde edilen veriler hazırlanan kod yönergelerine göre bilgi formuna işlenmiş ve bilgisayarda değerlendirmeye hazır duruma getirilmiştir.

İstatistik işlemler SPSS 13.0 paket programı ile yapılmıştır. İstatistiksel teknikler olarak frekans, yüzdelik (%) ve Ki-Kare (X^2) teknikleri kullanılmıştır. Cinsiyet, okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkenlerine göre katılımcıların verdiği cevaplar arası farkı test etmek için X^2 tekniği uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 ve 0,01 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya 153 (% 64,0) erkek ve 86 (36,0) bayan olmak üzere toplam 239 öğretmen katılmıştır. Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin %65,7'si il merkezde, %34,3'ü seçilmiş ilçelerde bulunmaktadır.

Tablo 1. Okulların Bulunduğu Yere Göre Öğretmen Dağılımları

Değişkenler		Merkez	Merkez ilçe	Toplam
Erkek	N	100	53	153
	%	65,3	34,7	100,0
Bayan	N	57	29	86
	%	66,3	33,7	100,0
Toplam	N	157	82	239
	%	65,7	34,3	100,0

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Hizmet Yılları Dağılımı

Değişkenler		5 yıldan az	6-10 yıl	11-15 yıl	16-20 yıl	21-25 yıl	Toplam
Erkek	N	8	61	63	18	3	153
	%	5,2	39,9	41,2	11,8	1,9	100,0
Bayan	N	9	35	36	4	2	86
	%	10,4	40,7	41,9	4,7	2,3	100,0
Toplam	N	17	96	99	22	5	239
	%	7,1	40,2	41,4	9,2	2,1	100,0

Tablo 3. Atatürk ve Düşünürlerin Beden Eğitimi ve Spor Konusunda Söyledikleri Sözleri Açıklayabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	76	55	22	6,103*
		%	49,7	36,0	14,3	
	Bayan	N	56	19	11	0,04
		%	65,1	22,1	12,8	
	Toplam	N	132	74	33	
		%	55,2	31,0	13,8	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	86	44	26	3,47
		%	55,1	28,2	16,7	
	Seçilmiş İlçeler	N	47	29	7	0,17
		%	56,6	34,9	8,5	
	Toplam	N	133	73	33	
		%	55,6	30,5	13,9	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	58	33	25	12,63**
		%	50,0	28,4	21,6	
	İkili Eğitim	N	75	40	8	0,00
		%	61,0	32,5	6,5	
	Toplam	N	133	73	33	
		%	55,6	30,5	13,9	

*P<0,05 **P<0,01

Araştırmaya katılan katılımcıların hizmet yıllarını incelediğimizde (Tablo 2) genel olarak % 41,4’ü 11-15 yıl, % 40,2’i 6-10 yıl, olarak görülürken en az olarak da %2,1’i de 21-25 yıl olarak görülmektedir. Cinsiyetler arası hizmet yılına baktığımızda ise genel olarak hizmet yıllarında bir farklılık görülmemektedir. Araştırma kapsamındaki okulların eğitim durumları 124 (% 51,9)’ü ikili öğretim, 115 (% 48,1)’i tam gün eğitim yapmaktadır.

Elde edilen verilerin analizleri sonucunda (tablo 3), Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amacına ulaşma düzeyinin, cinsiyetler arası görüşte X² değeri 6,103, okulun bulunduğu yere göre katılımcıların görüşünde X² değeri 3,47, okulların eğitim durumuna göre ise X²

değeri 12,63, bulunmuştur. Bu sonuçlar neticesinde cinsiyet ve okulların eğitim durumu değişkeninde (P<0,05, P<0,01) anlamlı ilişki olduğu görülürken, okulun bulunduğu yer bakımından anlamlı bir fark görülmemiştir (P>0,05).

Elde edilen verilerin analizleri sonucunda (tablo 4) cinsiyetler arası görüşler karşılaştırıldığında X² değeri 2,436, okulun bulunduğu yere göre X² değeri 3,371, okulların eğitim türüne göre ise X² değeri 6,978 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre okulların eğitim durumu değişkenine göre P<0,05 düzeyinde anlamlılık olduğu, cinsiyet ve okulun bulunduğu yer değişkenine göre anlamlılık olmadığı görülmektedir (P>0,05).

Tablo 4. “Bütün Organ ve Sistemleri Seviyesine Uygun Olarak Güçlendirme ve Geliştirebilme” amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	67	63	23	2,436
		%	43,8	41,2	15,0	0,296
	Bayan	N	42	37	7	
		%	48,8	43,0	8,1	
	Toplam	N	109	100	30	
		%	45,6	41,8	12,6	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	68	64	24	3,371
		%	43,6	41,0	15,4	0,185
	Seçilmiş İlçeler	N	43	34	6	
		%	51,8	40,9	7,3	
	Toplam	N	111	98	30	
		%	46,4	41,0	12,6	
Okulun Eğitim Durumu	Tam gün eğitim	N	48	41	22	6,978*
		%	43,2	36,9	19,8	0,03
	İkili eğitim	N	68	50	10	
		%	53,1	39,1	7,8	
	Toplam	N	116	91	32	
		%	48,5	38,1	13,4	

*P<0,05

Tablo 5. “Sınır, Kas ve Eklem Koordinasyonunu Geliştirebilme” amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	63	66	24	6,593* 0,04
		%	41,2	43,1	15,7	
	Bayan	N	50	28	8	
		%	58,1	32,6	9,3	
	Toplam	N	113	94	32	
		%	47,3	39,3	13,4	
Okulun Bulunduğu Yer	Merkez	N	73	57	26	4,269
		%	46,8	36,5	16,7	0,118
	Seçilmiş İlçeler	N	41	36	6	
		%	49,4	43,4	7,2	
	Toplam	N	114	93	32	
		%	47,7	38,9	13,4	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	46	43	22	6,226*
		%	41,4	38,7	19,8	0,04
	İkili Eğitim	N	73	42	13	
		%	57,0	32,8	10,2	
	Toplam	N	119	85	35	
		%	49,8	35,5	14,7	

*P<0,05

Elde edilen bu veriler sonucunda (tablo 5) cinsiyet değişkenine göre X² değeri 6,593, okulların bulunduğu yere göre X² değeri 4,269, okulların eğitim durumuna göre X² değeri 6,226 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre cinsiyetler arasında ve okulların eğitim durumuna göre Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyinde P<0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülürken, okulların bulunduğu yer bakımından görüşlerde anlamlı bir ilişki yoktur (P>0,05).

Elde edilen verilere göre (tablo 6) cinsiyetler arası görüşlerde X² değeri 10,931, okulun bulunduğu yere

göre verilen cevaplarda X² değeri 7,717, okulların eğitim durumuna göre verilen cevaplarda X² değeri 6,226 bulunmuştur. Bu değerler sonucunda cinsiyet, okulların bulunduğu yer ve eğitim durumu değişkeninde beden eğitimi ve sporun iyi duruş alışkanlığı edine bilme amacıyla (P<0,05) düzeyinde anlamlı bir fark görülmektedir.

Katılımcıların değişkenler arası görüşlerinin karşılaştırılması analizinde (tablo 7), cinsiyetler arası görüşler de X² değeri 4,357, Okulun bulunduğu yere göre görüş de X² değeri 0,496, okulların eğitim

durumuna göre verilen görüşlerde ise X^2 değeri 5,632 bulunmuştur. Bu değerlere göre cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde Beden Eğitimi ve Spor ile ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve

alışkanlıklar edinebilme amacıyla katılımcılar arasında anlamlı bir görüş ayrılığı görülmemektedir ($P>0,05$).

Tablo 6. “İyi Duruş Alışkanlığı Edinebilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X^2 / P	
Cinsiyet	Erkek	N	62	65	26	10,931** 0,00
		%	40,5	42,5	17,0	
	Bayan	N	54	23	9	
		%	62,8	26,7	10,5	
	Toplam	N	116	88	35	
		%	48,5	36,8	14,6	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	74	52	30	7,717* 0,02
		%	47,4	33,3	19,3	
	Seçilmiş İlçeler	N	43	35	5	
		%	51,8	42,2	6,0	
	Toplam	N	117	87	35	
		%	48,9	36,4	14,7	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	46	43	22	6,226* 0,04
		%	41,4	38,7	19,8	
	İkili Eğitim	N	69	46	13	
		%	53,8	35,9	10,2	
	Toplam	N	115	89	35	
		%	48,1	37,2	14,7	

* $P<0,05$ ** $P<0,01$

Tablo 7. “Beden Eğitimi ve Spor İle İlgili Temel Bilgi, Beceri, Tavır ve Alışkanlıklar Edinebilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X^2 / P	
Cinsiyet	Erkek	N	71	58	24	4,357 0,113
		%	46,4	37,9	15,7	
	Bayan	N	52	24	10	
		%	60,5	27,9	11,6	
	Toplam	N	123	82	34	
		%	51,5	34,3	14,2	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	81	51	24	0,496 0,780
		%	51,9	32,7	15,4	
	Seçilmiş İlçeler	N	44	29	10	
		%	53,0	34,9	12,1	
	Toplam	N	125	80	34	
		%	52,3	33,5	14,2	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	51	38	22	5,632 0,06
		%	45,9	34,2	19,8	
	İkili Eğitim	N	75	41	12	
		%	58,6	32,0	9,4	
	Toplam	N	126	79	34	
		%	52,7	33,1 %	14,2	

Tablo 8. “Ritim ve Müzik Eşliğinde Hareketler Yapabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	55	58	40	6,714 0,082
		%	36,0	38,0	26,0	
	Bayan	N	45	27	14	
		%	52,3	31,4	16,3	
	Toplam	N	100	85	54	
		%	41,8	35,6	22,6	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	65	56	35	1,95 0,582
		%	41,7	35,9	22,4	
	Seçilmiş İlçeler	N	36	28	19	
		%	43,4	33,7	22,9	
	Toplam	N	101	84	54	
		%	42,3	35,1	22,6	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	41	42	28	3,094 0,377
		%	36,9	37,8	24,3	
	İkili Eğitim	N	61	42	25	
		%	47,7	32,8	19,5	
	Toplam	N	102	84	53	
		%	42,7	35,1	22,2	

Katılımcıların görüşlerinin karşılaştırmalı analizinde (tablo 8) cinsiyet değişkeninde X² değeri 6,714, okulun bulunduğu yer değişkeninde X² değeri 1,95, okulların eğitim türü değişkeninde X² değeri 3,094 bulunmuştur. Bu verilere göre katılımcılar arasında da görüş ayrılığının olmadığını söyleyebiliriz (P>0,05).

Görüşlerin karşılaştırmalı analizinde (tablo 9) cinsiyetler arası görüşte X² değeri 3,695, okulların bulunduğu yere göre verilen görüş analizinde X² değeri

0,118, okulların eğitim türüne göre verilen görüş analizinde ise X² değeri 6,075 bulunmuştur. Bu veriler sonucunda Cinsiyet ve okulun bulunduğu yer bakımından katılımcılar arasında anlamlı bir görüş ayrılığı görülmez iken, öğretmenlerin çalıştığı okulun eğitim durumuna göre görüşleri arasındaki karşılaştırma için yapılan X² değeri 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır P<0,05. Yani farklı eğitim yapan okullarda çalışan öğretmenlerin görüşleri farklılık göstermektedir.

Tablo 9. “Halk Oyunlarımızla İlgili Bilgi ve Bunları Uygulamaya İstekli Olabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	48	67	38	3,695 0,158
		%	31,4	43,8	24,8	
	Bayan	N	37	34	15	
		%	43,0	39,5	17,4	
	Toplam	N	85	101	53	
		%	35,6	42,3	22,2	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	54	67	35	0,118 0,943
		%	34,6	42,3	22,5	
	Seçilmiş İlçeler	N	30	35	18	
		%	36,1	42,2	21,7	
	Toplam	N	84	102	53	
		%	35,1	42,7	22,2	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	32	48	31	6,075* 0,04
		%	28,8	43,2	27,9	
	İkili Eğitim	N	54	53	21	
		%	42,2	41,4	16,4	
	Toplam	N	86	101	52	
		%	35,9	42,3	21,8	

*P<0,05

Tablo 10. “Tabiatı Sevme Temiz Hava ve Güneşten Faydalanabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	64	58	31	1,945
		%	41,8	37,9	20,3	0,378
	Bayan	N	44	27	15	
		%	51,2	31,4	17,4	
Toplam	N	108	85	46		
	%	45,2	35,6	19,2		
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	65	57	34	2,882
		%	41,7	36,5	21,8	0,237
	Seçilmiş İlçeler	N	44	27	12	
		%	53,0	32,5	14,5	
Toplam	N	109	84	46		
	%	45,6	35,2	19,2		
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	43	40	28	5,967*
		%	38,7	36,0	25,2	0,05
	İkili Eğitim	N	69	41	18	
		%	53,9	32,0	14,1	
Toplam	N	112	81	46		
	%	46,9	33,9	19,2		

*P≤0,05

Tablo 11. “ Milli Bayramlar ve Kurtuluş Günlerinin Anlamını ve Önemi Kavrama Törenlere Katılmaya İstekli Olabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	67	55	31	5,171
		%	43,8	35,9	20,3	0,075
	Bayan	N	46	32	8	
		%	53,5	37,2	9,3	
Toplam	N	113	87	39		
	%	47,3	36,4	16,3		
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	74	57	25	0,057
		%	47,5	36,5	16,0	0,972
	Seçilmiş İlçeler	N	40	29	14	
		%	48,2	34,9	16,9	
Toplam	N	114	86	39		
	%	47,7	35,9	16,4		
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	47	40	24	5,115
		%	42,3	36,0	21,6	0,077
	İkili Eğitim	N	69	45	14	
		%	53,9	35,2	10,9	
Toplam	N	116	85	38		
	%	48,5	35,6	15,9		

Verilen görüşlerin ayrıntılı karşılaştırmalı analizlerinde (tablo 10) cinsiyetler arası görüşlerde X² değeri 1,945, okulun bulunduğu yere göre X² değeri 2,882, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda ise X² 5,967 değeri bulunmuştur. Bu veriler neticesinde cinsiyet ve okulun bulunduğu yere göre verilen cevaplarda anlamlı bir görüş ayrılığı görülmezken, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda X² değeri 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır P<0,05.

Değişkenler arası görüşlerin karşılaştırmalı X² analizlerinde (tablo 11) cinsiyetler arası görüşte X²

değeri 5,171, okulun bulunduğu yere göre verilen cevaplarda X² değeri 0,057, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda ise X² değeri 5,115 bulunmuştur. Bu verire göre tüm değişkenler arası görüşlerde anlamlı bir ilişki görülmemiştir (P>0,05).

Değişkenler arası görüşlerin karşılaştırmalı X² analizlerinde (tablo 12) cinsiyetler arası görüşte X² değeri 2,153, okulun bulunduğu yer bakımından görüşlerin karşılaştırılmasında X² değeri 0,202, okulların eğitim türüne göre verilen cevap dağılımlarının karşılaştırılmasında X² değeri 8,024 bulunmuştur. Elde

edilen veriler sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okulun eğitim durumuna göre görüşleri arasındaki X^2 değeri sonucu 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır $P<0,05$. Bu sonuç tam gün eğitim veren okuldaki çalışan öğretmenlerle, ikili eğitim veren okullarda çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında farklılığın olduğunu göstermektedir. Cinsiyet ve okulların bulunduğu yere göre karşılaştırmalı analizde ise anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur ($P>0,05$, $P>0,01$).

Verilen cevapların karşılaştırmalı X^2 analizlerinde (tablo 13), cinsiyet değişkeninde X^2 değeri 2,268, okulun bulunduğu yere göre verilen cevaplarda X^2 değeri 0,012, okulların eğitim türüne göre X^2 değeri 5,644 bulunmuştur. Elde edilen veriler sonucunda değişkenler arasında anlamlı bir görüş ayrılığının olmadığı görülmektedir. ($P>0,05$).

Tablo 12. “Beden Eğitimi ve Sporun Sağlığa Yararlarını Kavrayarak Boş Zamanlarını Spor Faaliyetleriyle İlgili Değerlendirmeye İstekli Olabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X^2 / P	
Cinsiyet	Erkek	N	65	65	23	2,153
		%	42,5	42,5	15,0	0,341
	Bayan	N	45	30	11	
		%	52,3	34,9	12,8	
	Toplam	N	110	95	34	
		%	46,0	39,7	14,2	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	71	62	23	0,202
		%	45,5	39,7	14,8	0,904
	Seçilmiş İlçeler	N	41	31	11	
		%	49,4	37,3	13,3	
	Toplam	N	112	93	34	
		%	46,9	38,9	14,2	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	42	47	22	8,024*
		%	37,8	42,3	19,8	0,01
	İkili Eğitim	N	71	45	12	
		%	55,5	35,2	9,4	
	Toplam	N	113	92	34	
		%	47,3	38,5	14,2	

* $P\leq 0,01$

Tablo 13. “Temel Sağlık Kuralları ve İlk Yardım Kuralları İle İlgili Beceri, Tavrı ve Alışkanlık Edinebilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	X^2 / P	
Cinsiyet	Erkek	N	56	60	37	153	2,268
		%	36,6	39,2	24,2	100,0	0,322
	Bayan	N	40	29	17	86	
		%	46,5	33,7	19,8	100,0	
	Toplam	N	96	89	54	239	
		%	40,2	37,2	22,6	100,0	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	63	58	35	156	0,012
		%	40,4	37,3	22,4	100,0	0,994
	Seçilmiş İlçeler	N	35	30	18	83	
		%	42,2	36,1	21,7	100,0	
	Toplam	N	98	88	53	239	
		%	41,0	36,8	22,2	100,0	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	36	44	31	111	5,644
		%	32,4	39,6	27,9	100,0	0,06
	İkili Eğitim	N	62	43	23	128	
		%	48,4	33,6	17,9	100,0	
	Toplam	N	98	87	54	239	
		%	41,0	36,4	22,6	100,0	

Verilen cevapların karşılaştırmalı X² analizlerinde (tablo 14) cinsiyetlere göre X² değeri 10,818, okulun bulunduğu yere göre X² değeri 0,101, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda X² değeri 4,460 bulunmuştur. Elde edilen verilere göre cinsiyetler arası görüşlerde X² değeri 0,01 manidarlık düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (P<0,01). Verilen cevapların frekans ve yüzdeleri göz önüne alındığında bayan katılımcıların yoğunluk olarak olumlu görüş belirtirken, erkekler kısmen cevabında yoğunlaşmaktadır. Okulun bulunduğu yer ve eğitim

türüne göre verilen cevaplarda X² değeri anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir (P>0,05).

Değişkenler arası görüş ayrılığını test etmek için yapılan X² analizinde (tablo 15), Cinsiyet değişkeninde X² değeri 6,286, Okulların bulunduğu yer değişkeninde X² değeri 2,554, okulun eğitim türüne göre X² değeri 2,043 bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda cinsiyet değişkeninde X² değeri 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır (P<0,05). Okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeni karşılaştırmasında X² değerleri anlamlı bir ilişkiyi göstermemektedir (P>0,05, P>0,01).

Tablo 14. “İşbirliği İçinde Çalışma ve Birlikte Davranma Alışkanlığı Edinebilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P
Cinsiyet	Erkek	N 56	71	26	10,81*
		% 36,6	46,4	17,0	0,00
	Bayan	N 50	24	12	
		% 58,1	27,9	14,0	
	Toplam	N 106	95	38	
		% 44,4	39,7	15,9	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N 71	60	25	0,101
		% 45,5	38,5	16,0	0,951
	Seçilmiş İlçeler	N 37	33	13	
		% 44,6	39,8	15,6	
	Toplam	N 108	93	38	
		% 45,2	38,9	15,9	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N 43	45	23	4,460
		% 38,7	40,5	20,7	0,108
	İkili Eğitim	N 66	47	15	
		% 51,6	36,7	11,7	
	Toplam	N 109	92	38	
		% 45,6	38,5	15,9	

*P<0,01

Tablo 15. “Görev ve Sorumluluk Alma, Lidere Uyma Alışkanlığı Edinebilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P
Cinsiyet	Erkek	N 54	69	30	6,286*
		% 35,3	45,1	19,6	0,04
	Bayan	N 44	32	10	
		% 51,2	37,2	11,6	
	Toplam	N 98	101	40	
		% 41,0	42,3	16,7	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N 65	61	30	2,554
		% 41,7	39,1	19,2	0,279
	Seçilmiş İlçeler	N 32	41	10	
		% 38,5	49,4	12,1	
	Toplam	N 97	102	40	
		% 40,6	42,7	16,7	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N 44	44	23	2,043
		% 39,6	39,6	20,7	0,360
	İkili Eğitim	N 53	58	17	
		% 41,4	45,3	13,3	
	Toplam	N 97	102	40	
		% 40,6	42,7	16,7	

*P<0,05

Değişkenler arası görüşlerin karşılaştırılmasında X² değerleri (tablo 16), Cinsiyet değişkeninde 5,800, okulların bulunduğu yere göre verilen cevaplarda 0,921, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda 6,819 bulunmuştur. Elde edilen veriler sonucunda okulların eğitim türüne göre katılımcıların verdiği cevapların karşılaştırılması sonucu elde edilen 6,819 X² değeri 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (P<0,05). Görüşlerin dağılımına bakıldığında ikili eğitim veren okullarda çalışan öğretmenlerin görüşleri katılıyorum da yoğunlaşırken, tam gün eğitim veren okullarda çalışan öğretmenlerin

görüşleri ise kısmen katılıyorum da yoğunlaştığı görülmektedir. Cinsiyetler arası ve okulların bulunduğu yere göre verilen cevapların X² değerlerinde anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (P>0,05).

Değişkenler arası verilen cevapların karşılaştırmalı X² analizinde (tablo 17), Cinsiyetler arası verilen cevaplarda X² değeri 1,878, okulların bulunduğu yere göre verilen cevaplarda X² değeri 2,582, okulların eğitim türüne göre verilen cevaplarda X² değeri 3,216 bulunmuştur. Değişkenler arası elde edilen X² değerlerine göre verilen cevaplar arasında anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur (P>0,05, P>0,01).

Tablo 16. Kendine Güven Duyma, Yerinde Çabuk Karar Verebilme“Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	58	67	28	5,800 0,06
		%	37,9	43,8	18,3	
	Bayan	N	46	26	14	16,3
		%	53,5	30,2	16,3	
	Toplam	N	104	93	42	43,5 38,9 17,6
		%	43,5	38,9	17,6	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	66	60	30	0,921 0,631
		%	42,3	38,5	19,2	
	Seçilmiş İlçeler	N	40	31	12	48,2 37,3 14,5
		%	48,2	37,3	14,5	
	Toplam	N	106	91	42	44,4 38,1 17,5
		%	44,4	38,1	17,5	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	40	45	26	6,819* 0,03
		%	36,0	40,5	23,4	
	İkili Eğitim	N	67	45	16	52,3 35,2 12,5
		%	52,3	35,2	12,5	
	Toplam	N	107	90	42	44,8 37,7 17,5
		%	44,8	37,7	17,5	

*P<0,05

Tablo 17. “Dostça Oynama ve Yarışma, Kazanımı Takdir Etme, Kaybetmeyi Kabullenme, Hile ve Haksızlığın Karşısında Olabilme” Amacının Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	57	69	27	1,878 0,391
		%	37,3	45,1	17,6	
	Bayan	N	38	31	17	44,2 36,0 19,8
		%	44,2	36,0	19,8	
	Toplam	N	95	100	44	39,7 41,8 18,4
		%	39,7	41,8	18,4	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	56	70	30	2,582 0,275
		%	35,9	44,9	19,2	
	Seçilmiş İlçeler	N	40	30	13	48,2 36,1 15,7
		%	48,2	36,1	15,7	
	Toplam	N	96	100	43	40,2 41,9 17,9
		%	40,2	41,9	17,9	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	40	45	26	3,216 0,200
		%	36,0	40,5	23,4	
	İkili Eğitim	N	57	53	18	44,5 41,4 14,1
		%	44,5	41,4	14,1	
	Toplam	N	97	98	44	40,6 41,0 18,4
		%	40,6	41,0	18,4	

Değişkenler arası görüşlerin karşılaştırmalı X² analizinde (tablo 18) cinsiyet değişkeninde X² değeri 2,618, okulların bulunduğu yer değişkeninde X² değeri 0,402, okulların eğitim türü değişkeninde X² değeri 10,815 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre okulların bulunduğu yere göre katılımcıların verdiği cevapların X² değeri 0,01 manidarlık düzeyinde anlamlıdır (P<0,01). Yani tam gün eğitim veren okullarda çalışan öğretmenlerle, ikili eğitim veren okullarda çalışan öğretmenler arasında bu konuda görüş ayrılığı vardır.

Cinsiyet ve okulların bulunduğu yere göre verilen cevaplarda anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur (P>0,05, P>0,01).

Değişkenlere göre verilen cevapların karşılaştırmalı X² analizinde (tablo 19) cinsiyet değişkeninde X² değeri 1,041, okulların bulunduğu yer değişkeninde X² değeri 0,483, okulların eğitim türü değişkeninde X² değeri 3,087 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişkenler arası görüşlerde anlamlı bir fark yoktur (P>0,05).

Tablo 18. “Demokratik Hayatın Gerektirdiği Tavrı ve Alışkanlıklarını Edinebilme” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Okulun Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	52	69	32	2,618 0,270
		%	34,0	45,1	20,9	
	Bayan	N	36	30	20	
		%	41,9	34,9	23,3	
	Toplam	N	88	99	52	
		%	36,8	41,4	21,8	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	55	65	36	0,402 0,818
		%	35,3	41,7	23,0	
	Seçilmiş İlçeler	N	31	36	16	
		%	37,3	43,4	19,3	
	Toplam	N	86	101	52	
		%	35,9	42,3	21,8	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	33	44	34	10,81* 0,00
		%	29,7	39,6	30,6	
	İkili Eğitim	N	59	52	17	
		%	46,1	40,6	13,3	
	Toplam	N	92	96	51	
		%	38,5	40,2	21,3	

*P<0,01

Tablo 19. “Kamu Kaynaklarını İyi Kullanma ve Koruyabilme” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Okulun Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	55	64	34	1,041 0,594
		%	36,0	42,0	22,0	
	Bayan	N	36	34	16	
		%	41,9	39,5	18,6	
	Toplam	N	91	98	50	
		%	38,1	41,0	21,9	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	58	67	31	0,483 0,786
		%	37,2	42,9	19,9	
	Seçilmiş İlçeler	N	32	32	19	
		%	38,5	38,5	23,0	
	Toplam	N	90	99	50	
		%	37,7	41,4	20,9	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	37	46	28	3,087 0,214
		%	33,3	41,4	25,2	
	İkili Eğitim	N	57	50	21	
		%	44,5	39,1	16,4	
	Toplam	N	94	96	49	
		%	39,3	40,2	20,5	

Tablo 20. “Spor Araç ve Tesisleri İle İlgili Bilgi Edinebilme” Sorusuna Dönük Katılımcıların Cinsiyet, Okulun Bulunduğu Yer ve Okulun Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	X ² / P	
Cinsiyet	Erkek	N	55	68	30	7,532*
		%	36,0	44,4	19,6	0,02
	Bayan	N	46	25	15	
		%	53,5	29,0	17,5	
	Toplam	N	101	93	45	
		%	42,3	38,9	18,8	
Okulun Bulunduğu Yer	İl Merkezi	N	63	63	30	0,228
		%	40,4	40,4	19,2	0,892
	Seçilmiş İlçeler	N	37	32	14	
		%	44,6	38,6	16,8	
	Toplam	N	100	95	44	
		%	41,9	39,7	18,4	
Okulun Eğitim Durumu	Tam Gün Eğitim	N	37	44	30	9,536**
		%	33,3	39,6	27,1	0,00
	İkili Eğitim	N	64	49	15	
		%	50,0	38,3	11,7	
	Toplam	N	101	93	45	
		%	42,3	38,9	18,8	

*P<0,05 **P<0,01

Değişkenler arası verilen cevapların karşılaştırmalı X² analizinde (tablo 20) cinsiyet değişkeninde X² değeri 7,532, okulların bulunduğu yer değişkeninde X² değeri 0,228, okulların eğitim türü değişkeninde X² değeri 9,536 bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda cinsiyetler arası görüşte X² değeri 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkı işaret etmektedir (P<0,05). Görüşlerin dağılımı ayrıntılı analiz edildiğinde bayan katılımcıların görüşleri katılı yorumda, erkeklerinki ise kısmen katılıyorum da yoğunluk göstermektedir. Okulların eğitim türü değişkeninde verilen cevapların X² değeri 0,01 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkı göstermektedir (P<0,01). Yani öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir görüş ayrılığı vardır. Görüşler ayrıntılı analiz edildiğinde ikili eğitim yapan okullarda çalışan öğretmenlerin, tam gün eğitim yapan öğretmenlere göre cevaplarının katılıyorum seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir. Okulların bulunduğu yer değişkenine verilen cevapların X² değeri anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir (P>0,05). Tablo 20’deki verilerin dağılımına bakıldığında tüm örneklem benzer yönde görüşe sahip oldukları gözlenmektedir.

TARTIŞMA

Beden Eğitimi ve Sporun amaçlarından olan “Atatürk ve düşünürlerin Beden Eğitimi ve Spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme” amacına tüm değişkenlerde verilen cevaplarda çoğunluk olarak ulaştığı belirtilmesine rağmen, verilen cevapların ayrıntılı irdelenmesinde cinsiyet ve okulların eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığının olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkeninde bayan katılımcıların erkeklere, okulların eğitim türünde ikili eğitim yapan okullarda çalışan öğretmenlerin tam gün eğitim yapan okullardaki öğretmenlere oranla daha fazla

katıldıkları görülmektedir (Tablo 3). Yani Beden Eğitimi ve Spor dersinin bu amacının ulaşma düzeyine bayan öğretmenler tarafından ve ikili eğitim yapan okullarda daha fazla ulaştığını söyleyebiliriz.

Beden Eğitimi ve Sporun bütün organ ve sistemleri seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirme amacına katılımcılar tüm değişkenlerde çoğunluk olarak ulaştığı görüşündedirler. Verilen cevapların değişkenler arası ayrıntılı incelemesinde, cinsiyet ve okulun bulunduğu yer değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmezken, okulların eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmektedir. İkili eğitim yapan okullarda görev yapan öğretmenler tam gün eğitim yapan okullardaki öğretmenlere oranla görüşleri katılıyorum da yoğunluktadır (Tablo 4).

Sinir kas ve eklem koordinasyonu geliştirebilme amacına katılımcılar çoğunluk olarak kısmen katılıyorumdan, katılıyorum görüşüne doğru yoğunluk göstermektedirler. Değişkenler arasında okulun bulunduğu yer değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmezken, cinsiyet ve okulun eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmektedir. Cinsiyet değişkeninde bayan katılımcıların cevapları erkeklere oranla, ikili eğitim yapan okullardaki öğretmenlerin cevapları, tam gün okullarda çalışan öğretmenlere oranla katılıyorum görüşünde yoğunluktadır (Tablo 5).

Beden Eğitimi ve Spor dersinin, İyi duruş alışkanlığı edinebilme amacının ulaşma düzeyine katılımcıların verdiği cevaplara göre çoğunluk olarak ulaştığını söyleyebiliriz. Cevapların ayrıntılı olarak değişkenler arası karşılaştırmalı incelemesinde cinsiyetler arası, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığının olduğu

görülmektedir. Yani cinsiyet değişkeninde bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere, okulun bulunduğu yer bakımından merkez ilçedeki okulların merkezdeki okullara, okulların eğitim türünde ise ikili eğitim yapan okulların, tam gün eğitim yapan okullara oranla cevaplarının katılıyorum da yoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Beden Eğitimi ve Spor ile ilgili temel bilgi, beceri tavır ve alışkanlıklar edinebilme amacının ulaşma düzeyine kısmen katılıyorumdan, katılıyorum seçeneğine doğru yoğunluk göstermektedir. Cevapların ayrıntılı karşılaştırmalı cevap analizinde cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde, anlamlı bir görüş ayrılığının olmadığı görülmektedir (Tablo 7). Yani cevap gözenerleri genel olarak eşit bir dağılım göstermektedir.

Beden Eğitimi ve Sporun amaçlarından olan, ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme önermesine katılımcıların cevaplarının ayrıntılı incelemesinde, cinsiyetler arası, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığının olmadığı görülmektedir (Tablo 8). Verilen cevap gözenerlerinde eşit bir dağılımın olduğu görülmektedir.

Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve bunları uygulamaya istekli olabilme önermesine katılımcıların verdiği cevaplarda, cinsiyet, okulun bulunduğu yer değişkenlerinde anlamlı bir görüş ayrılığının olduğu görülürken okulların eğitim türü değişkeninde anlamlı bir fark görülmemektedir (Tablo 9). Cinsiyetler arası görüşlerde bayan katılımcılar, okulun bulunduğu yere göre verilen cevaplarda merkez ilçede çalışan öğretmenlerin görüşleri diğerlerine göre katılıyorum seçeneğinde yoğunluktadır. Okulların eğitim türü değişkeninde genel olarak eşit bir dağılım görülmektedir.

Tablo 10'de beden eğitimi ve sporun amaçlarından olan, tabiatı sevme temiz hava ve güneşten faydalanabilme önermesine katılımcıların verdikleri cevaplarda, cinsiyetler arası ve okulun bulunduğu yere göre verilen cevaplarda anlamlı bir görüş ayrılığının olmadığı görülmektedir. Okulların eğitim türü değişkeninde ise anlamlı bir görüş ayrılığı görülmektedir. İkili eğitim yapan okullardaki öğretmenler tam gün eğitim yapan okullardaki öğretmenlerin görüşlerine nazaran katılıyorum seçeneğinde yoğunluktadır.

Beden Eğitimi ve Sporun amaçlarından milli bayramlara ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrama önermesinde tüm değişkenler arasında anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur. Genel olarak değişkenlerin tamamında katılımcıların görüşleri katılıyorum seçeneğinde yoğunluktadır (Tablo 11).

Beden Eğitimi ve Sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanları spor faaliyetleriyle değerlendirmeye istekli olabilme amacına, katılımcılar arasında cinsiyet ve okulun bulunduğu yer değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmez iken okulların eğitim

türü değişkeninde ise anlamlı bir görüş ayrılığı vardır (Tablo 12). İkili eğitim yapan okullarda ki öğretmenlerin görüşleri tam gün eğitim yapan okullardaki öğretmenlerin görüşlerine nazaran katılıyorum görüşünde çoğunluktadır.

Temel sağlık kuralları ve ilk yardım kuralları ile ilgili beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme sorusuna ilişkin katılımcıların, cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkenleri arasında anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur (Tablo 13). Genel olarak görüş dağılımları aynıdır.

İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme amacına katılımcıların görüşleri arasında, cinsiyet değişkeninde anlamlı bir fark görülürken, okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur (Tablo 14). Cinsiyetler arası görüşte bayan katılımcıların görüşleri erkeklere oranla katılıyorum seçeneğinde çoğunluktadır. Diğer seçeneklerde ise genel olarak eşit dağılımdadır.

Beden eğitimi ve spor dersinin amaçlarından olan görev ve sorumluluk alma, lidere uyma alışkanlığı edinebilme önermesine katılımcıların görüşlerde, cinsiyet değişkeninde anlamlı bir farkın olduğu görülürken, okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş farkı görülmemektedir (Tablo 15). Cinsiyetler arası görüşte bayan öğretmenlerin görüşleri erkek öğretmenlere oranla katılıyorum seçeneğinde yoğunluktadır. Okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkenine görüşler genel olarak eşit dağılım göstermektedir.

Kendine güven duyma, yerinde çabuk karar verme önermesine verilen cevaplarda cinsiyetler arası görüşte anlamlı bir görüş ayrılığı görülürken, okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmemektedir (Tablo 16). Tablonun ayrıntılı incelemesinde cinsiyet değişkeninde bayan katılımcıların görüşlerinin erkeklere oranla katılıyorum seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Dostça oynama ve yarışmayı kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme amacına ilişkin katılımcıların verdikleri cevap dağılımında, Cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmemektedir. Genel olarak cevap dağılımları kısmen katılıyorum seçeneğinde yoğunluk göstermektedir (Tablo 17).

Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarından olan, demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıkları edinebilme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplarda cinsiyet, okulun bulunduğu yer değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmemektedir. Okulların eğitim türü değişkenine göre verilen cevap dağılımında ise anlamlı bir görüş ayrılığı görülmektedir (Tablo 18). İkili eğitim yapan okullardaki katılımcıların görüşleri, tam gün

eğitim yapan okullardaki katılımcıların görüşlerine nazaran katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır.

Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme amacına ilişkin katılımcıların görüşlerinde, cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülmemektedir (Tablo 19). Genel olarak katılımcıların görüşleri kısmen katılıyorum dan katılıyorum doğru yoğunluk göstermektedir.

Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarından biri olan, spor araç ve tesisleri ile ilgili bilgi edinebilme önermesine katılımcıların verdikleri cevaplarda cinsiyet, okulun eğitim türü değişkeninde anlamlı bir görüş ayrılığı görülürken, okulların bulunduğu yer değişkenine göre verilen cevaplarda ise anlamlı bir görüş farkı görülmemektedir (Tablo 20). Tüm değişkenlerde katılımcı görüşleri genel olarak kısmen katılıyorumdan, katılıyorum doğru eğilim içerisinde olup yoğunluk gösterdiği görülmektedir.

Elde edilen tüm verilerin neticesinde, Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarının ulaşma düzeyine cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeni bakımından katılımcılar arasında bazı amaçlarda görüş ayrılığı olmakla birlikte çoğunluk olarak amacına ulaştığını söyleyebiliriz. Sadece amacına ulaşma düzeyi bakımından farklılıklar görülmektedir. Yani görüşler, kısmen katılıyorum seçeneğinden katılıyorum seçeneğine doğru eğilim içerisinde. Derslerin amacına ulaşmasında cinsiyetin, Okulun bulunduğu yerin ve eğitim türünün önemli bir etkileyici faktör olmadığı görülmektedir. Bu bulgular, Çoker (4)'ün bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Yapılan bir araştırmada; Beden Eğitimi ve Spor derslerinin uygulanabilirliğinin eğitimin genel amaçları doğrultusunda müfredat programına bağlı olarak malzeme, tesis araç ve gereçleri ile yeterli zaman sürecine bağlı olduğunu belirtmiştir (1). Diğer bir araştırmada ise; Beden Eğitimi dersleri öğrencilerin çoğunluğunun tercih ettiği bir ders olduğu, Beden Eğitimi dersinin asıl amacı sağlık ve zindelik olması gerektiği ve genel eğitimin bir parçası olduğu belirtilmiştir (7). Çumralgil (5), Beden Eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin Beden Eğitimi derslerinin genel amaçlarını farklı algıladıkları, beklentilerinin farklı olduğu, Beden Eğitimi öğretmenlerinin okul idaresinden ve diğer branş öğretmenlerinden destek görmediklerini bildirmiştir.

Nichols (11), Beden Eğitimi derslerindeki çocukların katılımının yalnız bedeni ihtiyaçlarını değil, sosyal ve duyuşsal ihtiyaçlarını da karşıladığını ve geliştirdiğini ifade etmiştir. Carrol (3), beden becerilerinin en iyi şekilde öğretileceği yerin ilkokullar, ortaokullar ve liseler olduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşmasına ilişkin katılımcıların görüşlerinin, kısmen katılıyorum seçeneğinden katılıyorum seçeneğine

doğru yoğunluk gösterdiğini ve ulaşma düzeyinin de %50–60 olduğunu sonucuna varıldı. Bu oran derslerin amacına tam manasıyla ulaştığı anlamında değildir.

KAYNAKLAR

1. Açıkada C. *Hacettepe Üniversitesi'nde beden eğitimi derslerinin uygulanabilirliği*. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara, 1988.
2. Can Y. *Beden eğitimi ve pedagojisinin güncel sorunları*. 1. Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisinin Güncel Sorunları Paneli (29–30 Mayıs), Ankara, 1995.
3. Carrol J. *Physiology of learning teacher college record*, London, 1969.
4. Çoker N. *Ankara ilkokullarında beden eğitim derslerinin etkinliğinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara, 1991.
5. Çumralgil B. *Seçilmiş bazı illerdeki ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi öğretmenin yapısı ve sorunları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara, 1995.
6. Erkal M. *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1982.
7. Gökmen H. *O.D.T.Ü.(Orta Doğu Teknik Üniversitesi), Beden eğitimi derslerinin uygulanabilirliği*. Engin Yayınları, Ankara, 1989.
8. Karagöl T. *Beden eğitimi öğretim yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1993.
9. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). *İlköğretim okulları, lise ve dengi okullar, beden eğitim dersi öğretim programları*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1988.
10. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). *Okul içi beden eğitimi ve spor işçilik dairesi başkanlığı, beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.
11. Nichols B. *Moving and learning the elementary school physical education experience*. Times Mirros Nasby College Puplication. New York, 1986.
12. Yetim A. *Sosyoloji ve spor*. Topkar Yayınları, Trabzon, 2000.
13. Yıldırım İ, Yetim A. Ortaöğretimde beden eğitimi derslerinin öncelikli amaçları üzerine bir araştırma, *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1996; 1-3: 37.